

AMUNKA

SZOCIÁLDEMOKRATA POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: DEÁK DEZSŐ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Iskola-utca 22. szám. — Telefon 10—96.

Felelős kiadó: JENEI SÁNDOR.

Látszatok és valóság.

Az a politika, amely két esztendő óta folyik a nemzetgyűlésen és az egész országban, a látszatok politikája. Nem reális erők küzdelme ez reális célok érdekében, hanem látszatok harca látszatok ellen. A jólismert és halálos unalomig ismételt jelszavak középkori sisakrostélyá mögött egészen más érdekek húzódnak meg a jótékony félhomályban (vagy egész sötétségben) és innen van az, hogy radikálisnak látszó fogadkozások és harci készülődések után nem marad más, mint a botrányok pora, amelyet a larmázók handabandája fölka-
vart. A mai politika embere a takargatni-
valóból élnek, ezeket használják ki egymás ellen, de csak egy bizonyos határig, mert azért végső eredményben mégis csak megértik egymást és megbocsátanak egymásnak. Szomorú paródiái ezek a parlamenti és sajtóbeli csatározások azoknak a nagy és komoly elvi harcoknak, amelyek az igazi szabadság, a valódi demokrácia levegőjében megismerik a közélet atmoszféráját és megtermékenyítik a lelkeket.

Elgáncsolási törekvéseket látunk lépten-nyomon a mai magyar politikai életben, de az egész játék alapjában véve babra megy, nem veszi komolyan egyik fél sem és csak a nagy közösség, az ország és népe vallja neki kárát. Ha végre és néha véletlenül mégis sikerül egyik vagy másik közéleti figurát kiugratni a játékból, némelyek kárörömén kívül megint csak semmi reális haszna nincs az egésznek, mert hiszen rendszeren eben gubát cseréltünk. A mai kurzus legfőbb, sőt talán egyetlen erőssége éppen abban van, hogy miután megpróbálták variálni és permutálni az összes lehetséges tényezőket, most **végre** meg kellett állapodniuk abban, hogy nincs tovább és legfeljebb az egyes pozíciókon belül folytatták egyesek a maguk kicsinyes állóharcait.

Mindjobban kezdi megbosszulni magát az az alapvető tévedés és mulasztás, hogy az országnak külső tömegre és belső erőre nézve egyaránt legszámottevőbb és legfontosabb tényezőjét, a munkásságot kihagyták számításaikból és szóval elintézve és félretéve az egész munkáskérdést, azt gondolták, hogy most már maguk között el lehet intézni az egész ország dolgát és sorsát is. Végzetes tévedés volt, amely eddig minden alkalommal megbosszulta magát, de nemsokára már egyenesen katasztrófát fog jelenteni.

Hogyan állhatnak meg a munkásság nélkül az egész világ előtt, amely a demokrácia jegyében próbál ujjaszületni és új életet kezdve

diadalmaskodni? Olyan kérdés, amelyre csak egyetlen felelet lehetséges: A munkásságot ismét bele kell kapcsolni az ország vérkeringésébe, a jogok és az élet teljességébe, mert különben

Beniczky újabb támadása a kurzus ellen.

Néhány szó mentelmi jogának megsértéséről és a különítmények működéséről. — Nem hiszi, hogy egyes különítményeket feloszlassanak. — A miniszterelnök nem változtatja meg hangját. — A nemzetgyűlés ülése.

Budapest, július 28. A nemzetgyűlés mai ülését háromnegyed 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök.

Jelenti, hogy Orbók Attila 4 heti szabadságot kért, melyet a Ház megadott.

Felolvastatja a július 4-iki névsorolvasásnál távol volt azon képviselők jegyzékét, akik távolmaradásukat még nem igazolták. Felhívja őket, hogy július 31-ig igazolják távolmaradásukat, ellenkezőleg az augusztusra eső illetékeiket nem fizethetik ki.

Mikoványi Jenő beterjeszti a mentelmi bizottság jelentését, néhány mentelmi ügyről.

Usetty Ferenc beterjeszti a közoktatásügyi és pénzügyi bizottság jelentését a katonatisztek, továbbá az állami és más köztisztviselők gyermekeinek nevelőintézetéről szóló törvényjavaslatról. Kéri ennek sürgős napirendre tűzését.

Utána Beniczky Ödön szólalt fel. Hangsúlyozza, hogy az ellenzéknek is meg kell szavaznia az indemnítást, mert ez az országnak szól. Multkori felszólalásával kapcsolatban több félreértés támadt és ezeket igyekszik most helyreállítani. Az elnök a rendet nem tudja fenntartani és ezért az ülést 5 percre felfüggeszti.

— A Kormányzó ur Öfömméltóságának nevét nem vontam be a vitába, bár azzal vádolt meg a miniszterelnök ur, de mentelmi jogom megsértésének bejelentése alkalmával kritikával illetem a kormányzóságot és a kormány működését. A letartóztatásra vonatkozó Magasházy-sürgönyök a kormányzóság aláírásával mentek ki és utasítást adtak, hogy a távirati válasz is a kormányzóságra küldendő. Lehet, hogy visszaélés történt a kormányzó nevével, de a későbbi audencia megerősített abban a feltevésemben, hogy a Kormányzó ur által nemcsak, hogy aprotálatott a letartóztatásom, hanem még további fogvatartásom iránt is történt intézkedés és így mentelmi jogomnak súlyos és megvédhetetlen megsértéséről van szó. Az utazásomhoz szükséges salvus conductust sem kaptam meg.

Szemére vetették, hogy ő a fővezérség számadásának megvizsgálá-

elsorvad és elpusztul az ország egész organizmusa. A látszatok politikája helyett végre meg kell itt indulnia a valóságokkal számotvető, a reális élet tényezőivel dolgozó politikának. Nincsen több veszteni valónk!

sára bizotisságot indítványozott. A szegedi kormány költségeiből csak mintegy 300.000 korona van elszámolva. (Nagy zaj a kisgazdapárton, felkiáltások: miért nem beszél IV. Károlyról?!)
Az elnök csendre inti a képviselőket.

Felkiáltások a kisgazdapárton: Az elnöknek bizalmatlanságot fogunk szavazni.
Hegedűs György: A kormányzó személyét nem engedjük bántani.

Beniczky: Ha ezek a számadások valóban rendben volnának, akkor mi képp lehetséges, hogy Prónay Pál huszárkapitány urnak egy hiteles és egy példányban kiállított nyugtája... (Nagy zaj a kisgazdapárton, folytonos közbeszólások.)

Elnök (Meskó Zoltán felé, aki folyton közbeszól): Azelőtt a képviselő ur beszélt és senkisé nem kérdezte, hogy beszédének mi a célja. Az elnöknek két feladata van: Az egyik az, hogy megővja és biztosítsa a szólásszabadságot, a másik az, hogy gondoskodik arról, hogy senkit a vitába ne vonjanak.

Felkiáltások: Prónay Pált lehet a vitába vonni! (Nagy zaj a kisgazdapárton.)

Meskó Zoltán: A kormányzó személyét nem engedjük.

Egry-Nagy János: Elég volt már az intrikákból!

Hegedűs György: A kormányzó személye szent. (Folytonos közbeszólások: a kisgazdapárton állandó zaj.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, legyenek csendben, mert különben kénytelen leszek az ülést felfüggeszteni.

Meskó Zoltán: Exlexbe kergetik az országot!

Elnök: Az ülést öt percre felfüggesztem.

Ezután bejelenti, hogy a kormányzó környezetébe beosztott Nagy Pál tábornok felkereste és magyarázatot kért tőle a kormányzó személye és környezete nevében, itt a Házban előző nap elmondott beszédéért.

Erre a válaszem az volt, hogy a nemzetgyűlés előtt fogom megadni a választ. Amikor tehát teljesen önként lojálisan felajánlottam, hogy a

választ nyilvánosan fogom megadni, akkor azt a választ kaptam, hogy a kért felvilágosítást Nagy Pál tábornok távollétében megvizottai nem adhatják meg.

Brandholz tábornok távozása alkalmával az ő tiszteletére adott vacsorán történt az eset, amikor Soós altábornagy, akkori hadügyminiszter kijelentette, hogy Friedrichet becsületügyi bíróság elé fogja állítani, aminek következménye miniszterségéből való távozása lett.

Kérdem tehát a tisztelt nemzetgyűléstől, hogy én kerestem-e negyedizigleni felszólalással az alkalmat egy újabb felszólalásra? Ez a tett kijelentésem volt az alapja annak, hogy egyenkint provokáltak. Lakos József testőrkapitány megbízásából két százados felkeresett és felvilágosítást kért tőlem. Válaszom az volt, hogy megtartott beszédemben személyeket nem akartam megsérteni, csupán képviselői jogomat gyakoroltam, amit a jövőben is gyakorolni fogok. Erre válaszként kaptam, hogy mentelmi jogomat nem akarta megsérteni.

Csontos: Beszédéért nem érdemli meg a napi száz koronát.

Ugron: Ez nem napszám!

Beniczky: A miniszterelnök urnak eddig egy szava sincs azokról, akik az ország pénzét pazarolják, amikor ezer és ezer leszerelt katonatiszt nyomorgásnak van kitéve, amikor köztisztviselőkben álló család nem tudja eltemetni halottját...

Benkő Gábor: A burgonya pénzéből kellett volna eltemetni.

Beniczky: Akkor engem támad meg a miniszterelnök ur, amikor én csak tulajdonképpen képviselői kötelességemnek teszek eleget. A miniszterelnök ur adjon választ (nagy zaj) a bécsi pénzek...

Meskó Zoltán: Nyugtát a bécsi pénzekről.

Beniczky: ... hova fordításáról.

„Nem elég valakit Hajmáskérre küldeni...”

Beniczky... és nevezze meg azokat, akiket a pénzügyminiszter ur beszédében úgy jelölt meg, hogy sokat költenek.

Szeretném tudni, hogy ezek az urak miként fogják helyüket megállani, ha majd felelősségre vonják, mert nem elég valakit Hajmáskérre küldeni és onnan elbocsátani, majd a törvényszék elé idézni és ottan felmenteni.

Ne engem meg a miniszterelnök urnak felelősségre vonni, hanem tessék rendet csinálni a költségekben. Kijelentem, hogy most épp úgy, mint a jövőben csak a rendszert kívánom támadni, a személyeket nem.

Vasárnap d. u. 6 órakor Petőfi-ünnepély a Munkásotthonban!

Hát még mindig vannak különítmények?

Az ülés újbóli megnyitása után Beniczky folytatja beszédét. A francia kommun semmivel sem maradt hátra a magyar kommun rombolásaiban és mégis Franciaország a kommunizmus után nem tartotta szükségesnek a kivételes hatalom életbeléptetését, hanem Thiera a bűnösöket haditörvényszék elé állította. Lehar ezredes urnak is ez volt az intenciója. Ő hadparancsában a tisztakat figyelmeztette, hogy rangjukkal felelősek azért, hogy az országban semmiféle atrocitás ne történhessen, csak a különítmények követhettek el atrocitásokat, amelynek fonalát mindig egyhelyre összpontosították, hol Kecskemétre, hol Budapestre a Britániába, majd ismét Kecskemétre.

Prónay, mint csendőrezredes zsarolt és a legnagyobb atrocitásokat követte el tisztán magánérdekekből.

Összeköttetése van külföldi politikussal. (Nagy zaj a Ház minden oldalán.)

Felkiáltások: Tudjuk, tudjuk, hogy kikkel.

Ezután Hegedüs pénzügyminiszter beszédére reflektál. A korona áresése semmiféle összeköttetésben nincs az ő cselekedetével. (Nagy zaj a Ház minden oldalán.) Minden bajnak a főoka a katonai bíráskodás, a polgárral szemben még mindig érvényesül.

Alig hiszem, hogy illetékes tényezőket rá lehetne venni, hogy egyes különítményeket feloszlatassanak. Kérem a miniszterelnök urat, hogy mindenestre vigye keresztül, hogy a kormányzásban felülről nyomás ne gyakoroltassék.

Ott van például elődjének, Teleki Pálnak esete, akinek a sajtófőnök nyomására kellett távoznia. Ha mindezeket a sérelmeket és rendellenességeket a miniszterelnök ur kiküszöböli és kéréseimet megvalósítja, akkor én itt a nemzetgyűlés előtt a Kormányzó ur Öfömeltóságának elégtételt adok. Az indennitást nem fogadom el.

A miniszterelnök nem érti Beniczkyt.

Azután Bethlen István gróf miniszterelnök röviden válaszolt Beniczky kijelentéseire. Ezekről a támadásokról itt a Ház előtt már többször volt szó, nem érti, hogy miért hozta Beniczky ismét ezt a Ház elé. Beniczky beszédében azt mondta, hogy a mentelmi jogának megsértésében a kormányzó volt az, aki ezt cselekedte. Ilyen kényes kérdésnél felelősségének teljes tudatában meggondolással kellene élnie, hiszen a mentelmi bizottságban a legprecízebben bebizonyosodott, hogy mindenki lehetett, csak a kormányzó nem, aki megsértette az ő mentelmi jogát. Az állam fejét megragalmazni szerinte nem fér össze az ő alkotmányos felfogásával. Beniczky beszédében említette a fővezérség költségeit is hiszen ezzel az elszámolással a fővezérség a pénzügyi és hadügyminiszternek tartozik. Ebben a kérdésben tett kijelentései nem egyebek gyanúsításnál. Sokkal jobban cselekedett volna a képviselő ur, ha saját reszortjában keresné volna a költségeket belügyminisztersége korában. Ott vannak a szombathelyi autózások. Ami pedig a hangomat illeti, azt nem fogom megváltoztatni, amíg ilyen támadások érnek a tulsó oldalról.

Elnök ezután napirendi indítványt tesz, legközelebbi ülés holnap, melynek tárgya a mai napirend.

Hegedüs pénzügyminiszter kéri a Házat, hogy az indennitást a holnapi napon tárgyalják le, hogy a

harmadszori olvasásban a Ház elé kerüljön, mert csak így lesz lehetséges a tisztviselők augusztus elseji fizetésjavítását folyósítani.

Ülés vége 1/3 órakor.

Egy millió métermázsas lisztet szállítanak külföldre.

A minisztertanács határozata. — A kivitelhez nem kell engedély. — Minden mázsa után hatszáz korona állami illeték jár. — Mi lesz az ország ellátásával?

Budapest, július 28. A gabona belföldi szabadforgalmát a július 5-én megjelent kormányrendelet biztosította. Ebben a rendeletben azonban a gabona külföldre való szállítása még mindig meg volt kötve. Ezen megkötöttség az idén illuzóriussá vált, mert a jó termés a magyar buzának, illetve lisztnek a külföldi értékesítését lehetővé tette. Ez az értékesítés azonban csak teljes szabadforgalom által érhető el. Azokat a fontos célokat, amelyek a külföldi piacon alapján való értékesítésből a magyar mezőgazdaságra hárulnak, Hegedüs Loránt pénzügyminiszter már tegnap délelőtt hangsúlyozta, hogy ki kell használni azt az előnyt, amelyet a magyar lisztnek külföldi piacokon való korábbi megjelenése szerez.

Tegnap délután minisztertanács volt abban az ügyben, hogy a külföldre kerülő lisztet milyen kiviteli illetékkel terheljék meg. Erre vonatkozóan Mayer János földművelésügyi államtitkár a következőket mondotta:

— A mai minisztertanácsban elfogadták azt a rendeletet, amely szeptember 30-ig teljesén szabaddá teszi a liszt kivitelét. A rendelet szerint, amely valószínűleg csak holnapután jelenik meg, külföldre szeptember 30-ig métermázsánként hatszáz korona illeték lefizetése ellenében szabadon szállítható ki liszt minden kiviteli engedély nélkül és csupán azt kell igazolni, hogy a kivitelre kerülő liszt métermázsája után hatszáz korona illetéket lefizettek. A kivitelre kerülő liszt mennyiségét a minisztertanács egymillió métermázsában állapította meg.

Ez a rendelet csakis a liszt kivitelére vonatkozik, gabonára nem. A rendelet elhatározó lépés a szabadforgalom felé. Külföldön Németországban, Bajorországban, Franciaországban még mindig fennáll a kötöttség, míg nálunk most már teljesen szabad lesz a forgalom. A rendelet igen jótékony hatással van a külföld felé és lehetővé teszi, hogy lisztünket ott értékesítsük, ahol éppen pillanatnyi szükség van arra.

A liszt kivitel megengedése, ha örvendetes lépés is a szabadforgalom teljes helyreállítása felé, de azért az ország lakosságára rendkívül komoly következményekkel járhat. A első és azonnali bekövetkezendő következménye a liszt és a gabona jelentékeny megdrágulása lesz, mert a termelők minden eladásra szánt gabonát inkább külföldre szállítanak, mert ott többet kapnak érte. A liszt drágulása folyamata már most megkezdődött. Csépléskor nyolcszáz koronáért kínálták a búzát, ma már ezer korona az ára és a tendenciája még mindig felfelé tartó. A nullás lisztért már huszonnégy koronát kérnek a malmok, a kenyérlisztért pedig sokhelyen tizenhatot. A kivitel engedélyezésének a híre feltétlenül újabb lökést ad az áraknak.

A kormány ezt az intézkedést a

„jó termés” okolta meg, amihez bizony sok szó fér. Az országban átlag jó közepes gabonatermés volt, hiszen a szárazság erősen gátolta a mag kifejlődését. A kivitelre engedélyezett egymillió métermázsas liszt pedig, akármilyen jó volt a termés, jelentékenyen megapasztja a készleteket. Nyilvánvaló, hogy a kormánynak nagy gondot okoz az ellátatlanok jövő évi hatósági ellátása, mert a malomtulajdonosok nagyrésze nem vállalta a kivetett kontingens beszállítását. A liszt kivitel ezt a reménytelen helyzetet még jobban súlyosbítaná, mert az ellátatlanok szükségletére megállapított liszt mennyiség összegyűjtése, amelynek felét a kormány a szabadforgalomból kívánja beszerezni, feltétlenül csődöt mond, hiszen az egész tervezetet a termelők közismert „jóindulatára” alapították. Jóindulat ide, jóindulat oda, a termelők vannak olyan élelmészek, hogy gabonájukat odaviszik, ahol többet kapnak érte. A külföld pedig kétségtelenül többet fizet, mint a kormány. A kivitelre kerülő liszt megállapított mennyisége, az egymillió métermázsas, szintén csak illuzórikus, mert azon a részen, amit az engedélyezés ütött, sokkal több liszt átszivárog.

Az pedig, hogy megelőztük a kivitel engedélyezésével a nyugati államokat, nem olyan nagy dicsőség, mint ahogy azt a közéleti lemezési miniszter gondolja és tiokban valószínűleg az engedélyezésben a demokrácia fejlődését látja, mely voltaképpen nem egyéb, mint a nem termelő lakosság kárára történő valutajávitási spekuláció. Az operáció sikerülhet, de a beteg elpusztul.

Budapest, július 28. (M. T. I.) A hivatalos lap mai száma közli a kormányrendeletet a közfogyasztás céljaira szánt terményekből előállított liszt árának megállapítása tárgyában. A rendelet szerint a közfogyasztás

Belvárosi Mozi

Telefon: Igazgatóság 2-58. Pénztár 5-82.

Pénteken. Csak egy napig!

5 ÓRAKOR

A burlingtoni jaguár.

IV. befejező része. Azonkívül:

Fridolin nyaral

Vigjáték 2 felvonásban.

Pénteken. Csak egy napig!

7 ÉS 9 ÓRAKOR

Szerelem vására.

Garrikk világhírű drámája 7 felvonásban.

Főszereplő: MIA MAY.

A Vígsház állandó műsordarabja.

Azonkívül

a kacagtató kísértő műsor!

Szombaton és vasárnap J'accuse! 7 felvonásban.

céljaira szánt búzából, rozsból és ketszeresből előállított hatósági lisztért a közvetlen fogyasztást szolgáló forgalmon kívül követelhető legmagasabb árak métermázsánként a következők:

Buzadara és finom tészta liszt 2000 kor., főzliszt 1400 kor., buza kenyérliszt, egységes rozsliszt, vagy ezek keveréke 300 kor. árak abrakodóállomás q-kint zsák nélkül készpénzfizetés esetére értendők.

A hatósági lisztért közvetlen fogyasztást szolgáló forgalomba követelhető legmagasabb árakat a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg.

RÉSEN

MEGINT „vihár” volt a nemzetgyűlésen. A vihar Beniczky felszólalása miatt tört ki ismét. Beniczky ugyanis bizonyos elszámolásokat feszegetett és a különítmények „működéséről” mondott egyet-mást. Többek közt azt, hogy nem hiszi, hogy egyes különítményeket feloszlatassanak. Ha jól emlékszünk, valamelyik honvédelmi miniszter kijelentette, hogy „nincsenek különítmények”. Nem értjük tehát, mit akar az a Beniczky! Ő csak nem tudja jobban, mint a kormány, hogy vannak-e különítmények vagy sem. Hiszen a miniszterelnök legutóbb éppen azt mondotta önértzetesen, hogy a kormány hozzájárulása nélkül semmi akciót nem szabad kezdeni, mert a kormány ismeri legjobban a helyzetet. A miniszterelnök ugyan ezt a külpolitikára értette. Ugy lát-szik, azt is úgy ismeri, mint a belpolitikai helyzetet.

A NEMZETGYÜLÉS mandátumának meghosszabbításáról ismét sokat beszélnek. Tomcsányi Vilmos Pál ur állítólag azzal „érvel” többek közt az injekció szükségessége mellett, hogy az új választójogi törvény megalkotása nagy akadályokba ütköznék. Gondolhatni ebből, milyen választójogot szeretne Tomcsányi. Csak az a különös, hogyan reméli Tomcsányi, hogy ugyanez a nemzetgyűlés, ha életét meghosszabbítja is, elfogadja azt a választójogi javaslatot, amit most visszautasítana? Vagy az igazságügyminiszter örökéletűvé akarja tenni ezt a nemzetgyűlést? Mindenestre ez lenne a kurzus leghőbb vágya. Csakhogy: ábrándozás az élet megromlása és ha az igazságügyminiszter ur csakugyan ilyen életelírekkkel véli megmenteni a mai kormányzati rendszert, akkor ő is ábrándozik.

NEM ELÉG valakit Hajmáskérre küldeni, mondotta a mai nemzetgyűlésen Beniczky. A miniszterelnök Beniczky beszédének erre a részére nem is válaszolt. Természetesen, minek is. Beszédet hallottunk már eleget. Aztán a miniszterelnöknek különben is rossz napjai vannak az utóbbi időben. Offenzívája közben gyakran kell a „taktikai visszavonuláshoz” folyamodnia. Ha nem válaszol, legalább nem lesz mit visszavonnia.

AZT MONDOTTA a miniszterelnök, hogy nem változtatja meg a hangját, amíg a tulsó oldalról támadások érik. A hang, a hang! Ez a fontos. A „snajdigság”. De, ha a hang a fontos, miért nem engedik szóhoz jutni a tömegeket? Természetesen a dolgozó tömegeket. Azoknak van csak igazán hangjuk, vagy éppen ezért nem engedik szóhoz jutni őket?

A Tabódy—Dettre-ügy tárgyalása.

— Kihallgatták Tombor ezredet. — A főtárgyalás hetedik napja. —

A csütörtöki főtárgyalást reggel fél nyolc órakor nyitotta meg Förster tábornok. A hadbírósg megkezdte Tombor Jenő vezérkari alazredes kihallgatását. A tanu a Köhegyi dr. tárgyalásvezető kérdéseire elmondja, hogy ellene felségárulás büntette miatt a budapesti hadosztálybírósnál eljárás volt folyamatban, azonban fölmentették. Fölmentését a legfelső katonai törvényszék is jóváhagyta.

Tombor alezredes vallomása.

Elmondja ezután, hogy Tabódyt csak a Károlyi-kormány idejében történt találkozásuk óta ismeri, azelőtt csak hírből tudta, hogy honvéd tiszt. Tudomása van arról, hogy Tabódyt intranzigens magyar hitvallása miatt nem osztották be annak idején a magyar-osztrák hadsereg vezérkari testületébe.

A Károlyi-kormány idején önkéntes hadsereget állított föl a kormány, amelyben hat hadosztályt szerveztek. A hadosztályok élére hadosztályparancsnokul hat ezredet jelöltek ki, azonban Pogány a régi kipróbált ezredek helyett fiatal tiszteket hozott javaslatba. A hadügyminisztérium, mint vezérkari képesített segítő tisztet Tabódyt is kijelölte a hadosztály egyik parancsnokául, míg Soós tábornokot az egyik hadsereg parancsnokául szemelte ki katonai érdemei méltatásául. Tabódynak a kinevezetése körül semmiféle befolyása nem volt és — véleménye szerint — nem áll, hogy Tabódy Soós ellen intrikált volna. Igaz, hogy a hadsereg szervezésére kiadott parancs kötelezővé tette, hogy a szociáldemokrata szakszervezetekkel egyetértésben kell eljárni s így például a hadsereg tagjává csak olyan egyén volt fölvehető, akit a szakszervezetek is elfogadtak. Azonban a katonatanácsok még ezenfelül is állandó befolyást gyakoroltak a hadsereg dolgaira. Soós tábornok rendelkezési állományba került szegedi polgári elemek fellépése folytán. Valóságos fegyelmet ezen időben csak az a parancsnok gyakorolhatott, aki bírta a legénység bizalmát, mert a legénység különben a katonatanácsok befolyása folytán egyszerűen nem engedelmeskedett a parancsnoknak. A diktatura kitörésekor rendelet jelent meg, hogy mindenki köteles a helyén maradni, különben a forradalmi törvényszék elé kerül.

Tárgyalásvezető: Tud-e arról alezredes ur, hogy a szegedi katonatanács képviselőjében küldöttség járt fenn Budapesten?

Tombor: Nem emlékszem... de úgy rémlik, mintha... nem akarok senkit sem kompromittálni, a küldöttséget Shvoy Kálmán vezérkari őrnagy vezette volna.

Egy kis vita a védelem és a vád között.

Tárgyalásvezető: Igen, akkor Shvoy volt a katonatanács elnöke, fegyversértési ügyekben jártak fenn.

Tombor: A diktatúránál depri-málóbban hatott a Vix-féle jegyzék, amelyre akkor más, jobb megoldást nem talált senki, mint a diktatúrát, amelyet akkor helyeselt mindenki.

Tárgyalásvezető: Kérem ezt kapcsoljuk ki.

Baránszky dr. védő: Miután a vád tanuját egy teljes napon át tett kihallgatni, akkor kérem, hogy a vádat más oldalról megvilágító tanút is épp oly részletességgel tessék kihallgatni.

Eisner dr. védő: Nehogy a véde-

lemnek állandóan perorvoslással kelljen élni, azért kérem, tessék előadatni a tanuval ezeket a részleteket, amelyek Tabódy elhatározása szempontjából döntő fontosságúak.

Tárgyalásvezető: Az igazságot én is épp úgy keresem, mint a védelem, tehát tessék csak rábízni, mit kérdezek. Én politikát nem akarok a tárgyalásba belevonni és ezért mellőzöm a Vix-jegyzékre vonatkozó részleteket. (A tanuhoz): Kapott ön helyzetjelentéseket Szegedről?

Tombor: Ez szokásos volt minden nap, miután a diktatura előtt, a forradalom óta leplezett, a diktatura után pedig majdnem nyílt hadállapotban voltunk. Soós tábornok is hozott ilyen helyzetjelentéseket.

Tárgyalásvezető: Ezeket a helyzetjelentéseket milyen úton juttatták át?

Tombor: Postán, küldönc útján. Összekötő tiszt is volt itt állandóan, aki a bizalmasabb jelentéseket kézbesítette.

Tárgyalásvezető: A proletárdiktatura napján, március 22-én Ön beszélt Tabódyval?

Tombor: Igen.

Tárgyalásvezető: Mit beszélt Tabódyval?

Tombor: A lényege az volt, hogy én felhívtam Tabódy ezredes ur figyelmét arra, hogy a tanácsköztársaság rendelete szerint mindenkinek a helyén kell maradnia.

Tárgyalásvezető: Adtak ki rendeletet Szeged kiürítésére?

Tombor: Igen, mert a terv az volt, hogy mindjárt a kommun ki-rése után általános mozgósítást rendelünk el és már az első héten felhasználva az ellenség pánikját, támadást is elrendelünk. A kiürítés ellen Tabódy kifogást emelt. Ezt én jelentettem Szántó népbiztosnak, aki ettől fogva a legnagyobb bizalmatlansággal viselkedett Tabódyval szemben. Tabódy a felküldött kifogásaiban katonailag is indokolta a kiürítés lehetetlenségét.

Tárgyalásvezető: Hogyan küldték le a kiürítési parancsot?

Tombor: Írásban, mert a franciák minden telefonbeszélgetést kihallgattak.

Tárgyalásvezető: Folytassa kérem.

Tombor: Szántó népbiztos azt az utasítást adta nekem, hogy mondjam meg az ezredes urnak, hogy ha a kiürítési parancsot végre nem hajtja, forradalmi törvényszék elé kerül. Én Tabódy érdekében való-nak tartottam, hogy figyelmeztessem a kiürítési parancsra.

Tárgyalásvezető: Lehetett akkor Szegeden forradalmi törvényszéki ítéletet hozni?

Tombor: Ha az a törvényszék, a vádlott meghallgatása nélkül, Kiste-leken hozta is ítéletét, azt néhány elszánt embersrel Szegeden végre is hajthatták abban az időben.

Elmondja Tombor alezredes, hogy Soós tábornok fölmentése ellen a szociáldemokrata-párt óvást emelt a hadügyi népbiztosságnál.

Ezután a népörség és vörörség szervezésére vonatkozólag kérdezi a tanut a tárgyalásvezető.

Tombor: Nem akarom nyílt tárgyaláson ezt részletezni, mert a franciákkal való megegyezéssel függ össze a vörörség szervezésének kérdése. Kérem a zárt tárgyalás elrendelését.

Zárt tárgyalást kérnek.

Baránszky dr. és Eisner dr. védők kéri a zárt tárgyalás elrendelését.

Ezután a hadbírósg határozathozatalra vonul vissza. Hosszas tanácskozás után Köhegyi dr. őrnagy, tárgyalásvezető kihirdeti a haditörvényszék határozatát, amely szerint Tombor alezredet a bíróság katonai államérből zárt tárgyaláson fogja kihallgatni.

A zárt tárgyalás déli negyed egy óráig tartott.

További tanukihallgatások.

Fél egy óra tájban a nyilvánosságot újra bebocsájtották a tárgyalóterembe.

A bíróság ezután kihallgatta Fodor

György csendőrszázadost, aki elmondta, hogy a tisztipavillonban tartott gyűlésen részt vett. Ezen a gyűlésen Tabódy egy beszédet intézett a tisztekhez. A beszéd tartalma az volt, hogy a tiszteknek csatlakozniok kell a vörös hadsereghez. Elmondta ezután, hogy Tabódy ezredesnek azt a beszédét is hallotta, amelyet a rókusi-népiskolában a csendőrlégénységhez intézett. Emlékezte szerint Tabódy beszéde végén éltette a proletár-diktatúrát.

Ügyész: Nádaskay főhadnagy esete-re vonatkozólag tud valamit?

Tanu: Emlékszem, hogy Nádaskay egyszer kijött a parancsnokság irodájából, a bizalmiak tudta nélkül, összeszedte a csendőrlégénységet és a rókusi iskolában a régi rendről és fegyelemről tartott nekik előadást. Mikor Jancsó ezt megtudta, kiment az iskolába, de hogy mily jelenet játszódott le ott, azt nem tudom. Azt tudom, hogy életveszélyesen megfenyegette a legénységet, de hogy Tabódy felelősségre vont-e ezért valakit, nem tudom.

Elmondja, hogy nyolcvan csendőrral berendelték Szegedre, mind megbízható ember volt, akikkel szét tudta volna kergetni a direktóriumot.

Baránszky dr.: Nem volt szó, hogy esetleg együtt működnek Neubergerrel?

Ingerült tanu.

Tanu: Együtt nem működünk, (emelkedett hangon): ezt visszautasítom.

Eisner dr. intéz kérdéseket a tanuhoz, aki egyre ingerültebb hangon válaszol a felteit kérdésekre.

Köhegyi dr. tárgyalásvezető felszólítja a tanut, hogy nyugodtan adjon választ a felteit kérdésekre.

A védők kérdései után a vádlottak intéztek kérdést a tanuhoz.

A tanut a bíróság megeskette.

Szabó Gyula százados után Brandsch Mihály századost hallgatták ki. Elmondja, hogy az eseményekre való tekintettel az elmúlt két év eseményeire nem emlékszik vissza.

A következő tanu Berky Ferenc őrnagy, aki kijelentette, hogy a tisztikar egy része Tabódynak bizalmatlanságot akart szavazni.

Tárgyalásvezető: Hallott-e valamit Tabódy orosz fogságáról?

Tanu: Császár századossal találkoztam akkor, amikor Tabódy fogságban volt. Elmondta nekem, hogy hallotta egy hazaszököt fogolytól, hogy Tabódy egy magyar vörös ezred parancsnoka lett.

Tárgyalásvezető: Tud-e arról, hogy Tabódy követelte a tisztektől, hogy lépjenek be a szakszervezetbe?

Tanu: A szakszervezet januárban vagy februárban alakult meg és akkor Tabódynak még nem volt befolyása a tisztekre.

A tanu megeskélése után az elnök tekintettel az idő előrehaladottságára, a főtárgyalás folytatását péntek reggel fél nyolcra tűzte ki.

Hulladék sárgarezet,

vöröszarezet ismét vásárolj minden mennyiségben
SZVATON ÉS KUCSES
műszaki és elektrotechnikai vállalata 712
SZEGED, Tisza Lajos-körút, Püspök-téri bazár.

Sovány sajt

kilója 30 korona
a Központi Tejcsarnok
fióktejcsarnokaiban.

TELEFON:
Igazgatóság 455.

KORZÓ-MOZI

TELEFON:
Pénztár 11—85.

Péntek, szombat, vasárnap, július 29., 30., 31-én.

Baró Eötvös József
x halhatatlan x
költeménye filmen!

A megfagyott gyermek.

Dráma 4 felvonásban.

A főszerepben: **SZÉCSI FERKÓ.**

Azonkívül a legújabb
* aktuális felvétel: *

Detektívnap a Margitszigeten.

Előadások köznapokon 5, 7 és 9 órakor, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.
RENDES HELYÁRAK! RENDES HELYÁRAK!

HIREK

Petőfi-ünnep.

Petőfi halála napját a szegedi szervezett munkásság az idén is méltó módon fogja megünnepelni. A világszabadság és demokrácia nagy költőjének és harcosának emlékére vasárnap, július 31-én délután 6 órakor ünnepély lesz a Munkásotthonban, amelyen Terecsényi György Petőfiről szóló verset, Juhász Gyula emlékbeszédet mond, Berényi László Petőfi verset szaval és a Munkásdalárda énekel. Minél nagyobb számmal legyünk ott ezen az ünnepen!

A szegedi szervezett munkásság 1921 július 31-iki Petőfi-emlékünnepeinek műsora:

1. a) Schwach—Juhász: Jelige.
- b) Fel szocialisták. Előadja a Szegedi Általános Munkásdalkör.
2. Terecsényi György: Emlékezés egy nagy halottra. Költemény. Felolvassa a szerző.
3. Emlékbeszéd. Tartja Juhász Gyula.
4. Petőfi: Egy gondolat bánt engemet... Szavalja Berényi László.
5. Mayr: Suomi dala. Svéd műdal, előadja a Szegedi Általános Munkásdalkör.

— Átutazott a román király Szegeden. Ferdinánd román király és felesége, Mária királynő csütörtök reggel 10 órakor a Szeged-állomáson udvari különvonaton átutazott Páris felé.

— A gabonaszállítási engedélyeket a polgármester adja. A földmivelésiügyi miniszter ma megjelenő rendelete intézkedik aziránt, hogy az ország jelenlegi határáról befelé számítandó 15 km. széles határzónában mindennemű gabona és annak örleménye tengelyen, továbbá vasuti kézipodgyásként vagy más módon, csak külön engedéllyel legyen szállítható. Az engedélyt a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban a polgármester, egyéb helyen pedig a járási főszolgabíró adja meg. A saját termésnek, vagy a munkabér fejében kapott mennyiségnek is 10 mm. súlytól nagyobb mennyiség szállítására az engedély a földmivelésiügyi minisztertől kérelmezendő.

— Jaures-nak Albi község adott diszítshelyet. Párisból jelentik: Az Albi temetőben átszállították Jaures koporsóját abba a sirba, amelyet Albi község adományozott neki.

— „Jön a kolera.” A csütörtöki tanácsülésen egy közegészségügyi bírság jóváhagyása alkalmával a polgármester megjegyezte, hogy a közegészségügyet szigorúan kell kezelni, mert jön a kolera, Oroszországban már rettenetesen pusztít. Ez a polgármesteri figyelmeztetés mindenestre szépen hangzik és a kívánatos óvatosságról tesz tanúságot, csak az a kár és szinte végzetes, hogy a gyakorlatban egészen másképpen fest a kérdés. Az utcák locsolását éppen a polgármester redukáltatta, a városban dühöng a vízhiány, a munkanélküliségből keletkező nyomor meggyöngíti a munkáscsaládok testi ellenálló képességét... Így fest a nagy óvatosság Szegeden.

x Tőri aranyat, ezüstöt, pénzeket legmagasabb áron vesz Tóth órák, Kölcsey-u. 7.

Az ujszegedi lakásokat is lefoglalta már a lakáshivatal.

Augusztus elsejétől kezdve magasabb házbért szedhetnek a háziurak. — Érvénytelenek az ujszegedi lakásokra vonatkozó előzetes megegyezések. — A lakáshivatali elnök „mindenkit kidob”, aki lakásigazolvány nélkül beköltözik.

Az április harmadikán kiadott új lakásrendeletnek a lakbérémelekre vonatkozó intézkedései, az augusztus elsejével kezdődő lakbérnegyedben lépnek életbe és így augusztus elsején már felemelt lakbérreket szedhetnek a háziurak. A lakók tájékoztatása érdekében közöljük a rendelet idevonatkozó részét.

A bérmegállapítást illetően az átlagos (kis) lakások bérét, a múlt évi május havában engedett 30, illetve vidéken 35 százalékon felül az 1917. évi november 1-én érvényesen kikötött bérösszegnek további 60 százalékaival lehet emelni, de legkorábban csak a f. év harmadik negyedétől, tehát augusztustól kezdődően. E korlátok között emelhető a közszolgálati alkalmazottak, ugyancsak a nyugdíjasok és özvegyek lakásainak bére is, de az eddig fizetett és a felemelt bér között mutatkozó különbözetet részükre az állam meg fogja téríteni. Kivételesen különösen ha a bérlő vagyoni vagy kereseti viszonyai szembetűnően kedvezőek, vagy albérlet útján jelentékeny jövedelmet kap, fel lehet emelni a bért az említett százalékon felül is, de csak a bíróság engedélyével. Nagylakásoknak, vagyis amelyeknek 1920 május 1-én fizetett évi bére a 4000 koronát meghaladta, ugyancsak az üzlethelyiségeknek bérét a felek szabadon állapítják meg, de a bérlő leszállítást kérhet a bíróságtól.

A rendelet értelmében tehát egy olyan lakás bérösszegét, amelyért a bérlő 1917 november elsején — mondjuk kerek számban — 1000 koronát fizetett, augusztus 1-től kezdődőleg 95 százalékkal magasabbra,

— Draskovics temetése. Belgrádból jelentik: Draskovics volt belügyminiszter temetésén Zágrábban nagy tömeg megröghanta és megrongálta az autonomisták lapjának nyomdáját.

— A közközházi orvosok városi alkalmazottak akarnak lenni. A közközházi orvosok kérvényt nyújtottak be a tanácshoz, amelyben azt kérték, hogy vegyék föl őket is a városi alkalmazottak státuszába. A tanács a kérelmet fölterjeszti a kormányhoz.

— A Szentgyörgy-téri iskola átalakítása. A felsőpariskola faipari szakosztályát — mint ismeretes — az egyetem idehelyezése miatt a Szentgyörgy-téri iskola épületében helyezik el. Ezt az épületet azonban előbb át kell alakítani. A mérnöki hivatal költségvetése szerint az átalakítás és tatarozás több mint hétésszáz ezer koronába kerülne, mert új kályhákra és hatvan új függönyre van szükség. A polgármester sokalta ezt az összeget és utasította a mérnökséget, hogy a költségvetésből hagyja ki a függönyöket és a kályhákat, mert függöny nem feltétlenül szükséges, kályha pedig a házkörül is akad.

— R népszámláló esküdtek tiszteletdíja. A tanács Fodor Jenő tanácsnok előterjesztésére megszavazott a januári népszámlálásnál közreműködtek esküdtek számára háromszáz koronát, önként, összesen 21.000 koronát.

— Bővítik a rendőrségi szuterént. Bottka Sándor dr. főkapitány átiratot intézett a tanácshoz, amelyben engedélyt kért a szuterén egyik válaszfalának a lebontására, mert a megszorított fogolylétszám ezt szükségessé teszi. A tanács megadta az engedélyt.

vagyis 1950 koronára emelhetik fel a házi urak. Az új összeg megállapításánál tehát nem jöhet figyelembe az az eshetőség, ha időközben magasabbra emelték az annak idején megállapított százalékoknál. A végösszeg szóval nem lehet több, mint az 1917. évi 95 százalékkal megnövekedett lakbér.

A közüzemi pótlékot a helyi hatóságok állapítják meg. Az állam részesedéséről pedig egyelőre még nincsen szó.

Ujszeged várható fölzsabadulásával kapcsolatban kérdést intéztünk a lakáshivatal elnökéhez, hogy mi történik az ujszegedi nyaralókban lévő üres lakásokkal. Bárdoss Béla lakáshivatali elnök kijelentette, hogy a nyaralókat már régen lefoglalta, oda lakásigazolvány nélkül nem költözhet be senki, mert aki mégis beköltözik, azt kénytelenül „kidobja” onnan. Tudomása van ugyanis arról, hogy az ujszegedi nyaralókat már most — számítva a kiűrésre — bérbeadták, sőt a kiadásukra szerződést is kötöttek. Ezeket a megállapodásokat azonban nem veszi a lakáshivatal figyelembe. A rendelet értelmében ugyanis egyik fél sem követelhet kártérítést egymástól, sem pedig a hatóságoktól, ha a rendelet ellenére lakásigazolvány nélkül, a lakáshatóság megkerülésével költöznek a lakásokba.

Szóval az ujszegedi nyaralólakásokat is a kiválasztottak, az egyetemi tanárok kapják, a többi lakásnélküliek, pedig elég szép számmal vannak, onnan sem remélhetnek segítséget.

— Folytatólagos tűzfajozás a köz-tisztviselők részére július 30-án, szombaton 1151—1280. sorszámgig a „Hungária” behozatali, kiviteli és áruforgalmi iroda Osztrovsky-utcz 28. szám alatt levő fa-telepén délelőtt 8—12, délután 2—6 óráig. A befizetés július 30-án délelőtt 8—10 óráig a szövetkezet kirendeltségi irodájában eszközölendő. Azok a tagok, akik a legutóbbi tűzfajozás alkalmával a befizetett utalványt nem érvényesíthették, délelőtt 8—10 óra között feltétlenül jelentkezzenek a fa átvételére.

Aranyat, briliánst,
ezüst pénzeket magas
áron veszek. 50—100 kor.-ig.

DEÜTSCH IMRE ékszerész
Széchenyi-tér 9. szám. Korzó Mozi ház.

Makulatura

jutányos áron
:- kapható :-

a kiadóhivatalban,
Iskola-utca 22. sz.

Kirakat

a legjobb hirdetés, ezt bizonyítja a ::

Nemzeti Áruház (Kárász- és Kölcsey-u. sarok)

kirakataiban többek között látható:
Elsőrendű férfi zefiringek 2 gallérral. 280 korona.
Szintartó kötött férfi zoknik 25 korona.
Minden darabon az ár feltüntetve!

Az ántánt ellenőrző bizottságának szálláscsinálói megérkeztek.

Budapest, július 28. Az ántánt ellenőrző bizottság közeli megérkezését nagy előkészületek előzik meg. A bizottság szálláscsinálói már megérkeztek Budapestre és szemlét tartottak az egyes hotelekben. Illetékes helyen érdeklődtünk a bizottság érkezése iránt és a következő felvilágosítást kaptuk:

— Az ellenőrző bizottság már érkezében van, működésük néhány napon belül már meg is kezdődik. Pontos dátumot azért nem lehet mondani, mert a bizottságban lévő ántánt tisztak nem jönnek egyszerre, hanem kisebb csoportokban szállingóznak Budapestre és a munkát csak akkor kezdik meg, amikor már mindnyájan egybegyűltek.

KULTURA.

MOZI

A megfagyott gyermek Szenzációs estélye lesz ma a Korzó-Mozinak. Vetítésre kerül a szezon egyik legszebb filmje *A megfagyott gyermek*, amelyet a fővárost is megelőzve kizárólagos joggal szerzett meg előadásra rendkívüli áldozatok árán a Korzó-Mozi. Ez a gyönyörű filmdráma Eötvös József bárónak halhatatlan szépségű költeménye után készült, az átdolgozás Sas Ede mesterműve. *A megfagyott gyermek* vasárnapig kerül színre a Korzó-Moziban, előtte a színes pompájú *Margitszigeti detektívnapot* vetíti a mozi.

Tőzsde.

Budapest, július 28.

Napoleon.1245-1280	Rubel	0.43-0.44-5
Font	Lei	4.90-5.05
Dollár	Szokol	4.85-5.05
Fr. frank 30.—-32.—	Sv. frank	—
Márka	Kor. dinár	8.30-8.50
Lira	Fr.	8.30-8.50
Osztr. kor.	L. márka	16.5-17.5

Zürich, július 28. (Nyitás.)

Berlin	7.65	Budapest	1.67-5
Newyork	6.09	Bécs	0.70
Milano	24.90	Bukarest	7.80
Zágráb	3.40	Osztrák bély.	0.70
Prága	7.65	Varsó	0.30

Zürich, július 28. (Zárhat.)

Berlin	7.62-5	Madrid	—
Hollandia	187.—	Buenos-Aires	—
Newyork	609-5	Budapest	1.67-5
London	21.80	Prága	7.62-5
Páris	47.07-5	Zágráb	3.40
Milano	25.25	Bécs	0.70
Brüsszel	—	Bukarest	7.80
Stockholm	—	Osztrák bély.	—
Krisztiania	—	Varsó	—
Kopenhága	—		

Dinár, dollár, lei

idegen pénzek beváltása, eladása.
Pénztári óra egész nap. Károlyi-utcai Bank- és Pénzváltó-üzlet

A szociáldemokrata párt

a felvilágosítás és meggyőzés eszközeivel harcol; akik útját akarják állni ennek a munkának, ellenségei a haladásnak.